

Protocol d'actuació amb estudiants amb necessitats educatives especials per a tutors, tutores i docents

Adaptació de la normativa de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).

Aprovat per la Comissió de Govern del Centre Universitari TecnoCampus en data 2 de novembre de 2023.

Document adjunt al Pla d'Acció Tutorial del TecnoCampus.

Índex

1. INTRODUCCIÓ	3
2. ACCIONS DE TUTORIA	4
3. ACCIONS DEL PROFESSORAT	6
4. TIPOLOGIES DE NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS	7
5. ESPORTISTES D'ALT NIVELL O RENDIMENT	12
6. CASOS D'EXEMPLE	12
7. RECURSOS I ENLLAÇOS D'INTERÈS	14

1. Introducció

El Protocol d'actuació amb estudiants amb necessitats educatives especials per a tutors, tutores i docents complementa el **Pla d'Acció Tutorial (PAT) del TecnoCampus**. L'objectiu d'aquest document és definir un **protocol per a la identificació i la gestió de necessitats educatives especials (NEE)** dels estudiants. La detecció de necessitats educatives està orientada a realitzar les accions oportunes d'adaptació per a cada cas i tipologia de NEE, facilitant que l'estudiantat pugui assistir a les activitats docents i avaluatives, i afavorint la seva integració en l'àmbit universitari d'acord amb el Pla d'Acció Tutorial (PAT). Cal tenir en compte preservar l'assoliment de les competències establertes en el marc de l'assignatura i de la titulació en qüestió i que el coneixement de la discapacitat i de les necessitats especials és un element necessari, però no suficient per assegurar l'èxit del procés d'inclusió. El protocol defineix les accions que duu a terme la figura de la Tutoria Acadèmica, el/la tutor/a, des de la recepció de les sol·licituds de reconeixement i el seguiment de l'estudiantat amb necessitats educatives especials, així com la comunicació de les adaptacions requerides al professorat de les assignatures implicades.

Reconeixement d'estudiants amb Necessitats Educatives Especials (NEE):

S'entendrà que un estudiant té necessitats educatives especials en els següents casos:

- a) Estudiants amb un grau de discapacitat com a mínim d'un 33% reconegut en el certificat oficial.
- b) Estudiants amb un grau de discapacitat inferior al 33% reconegut en el certificat oficial.
- c) Estudiants amb discapacitats o deficiències auditives, motrius o visuals sense grau de discapacitat reconeguda.
- d) Estudiants amb trastorns mentals sense grau de discapacitat reconeguts.
- e) Estudiants amb trastorns en l'aprenentatge, que poden ser de llenguatge, de la capacitat de càlcul o de la capacitat d'atenció.
- f) Estudiants esportistes d'alt nivell o rendiment que acreditin la seva condició tal com contempla aquest protocol.

2. Accions de tutoria

El protocol segueix els passos següents:

1. Entrevista amb l'estudiant i legitimació per al tractament de dades.
2. Anàlisi i definició de les adaptacions.
3. Comunicació de les adaptacions al professorat.
4. Seguiment de l'estudiant.
5. Valoració final.

A continuació, es detallen aquests passos:

1. Entrevista amb l'estudiant i legitimació per al tractament de dades

A la Jornada de Benvinguda i/o a l'inici del curs, **el/la tutor/a presenta el Servei de tutories del Pla d'Acció Tutorial (PAT)** als estudiants. S'informa de la possibilitat de ser reconeguts com a estudiants amb necessitats educatives especials (NEE) si compleixen amb els requisits, animant a establir contacte amb el/la tutor/a per tal de sol·licitar les adaptacions escaients.

Amb l'objectiu de garantir l'aplicació de les adaptacions per NEE a l'inici del curs o del trimestre, **serà competència de l'estudiant posar-se en contacte amb el seu tutor o tutora durant la primera setmana del curs o del trimestre** per sol·licitar el reconeixement pertinent. Es pot utilitzar aquesta guia com a document orientatiu a tal efecte. L'estudiant pot sol·licitar el reconeixement de NEE en qualsevol moment del curs, malgrat que, si es produeix amb menys de quatre setmanes abans del període trimestral d'exàmens, no es podrà garantir que les mesures corresponents s'implementin per a les avaluacions d'aquell trimestre, incloent les recuperacions.

Quan l'estudiant comunica al seu tutor o tutora que té una necessitat educativa especial, el/la tutor/a concerta una entrevista i li envia el **full de l'Autorització per al tractament de dades personals**. L'estudiant ha de signar el full per donar el seu consentiment explícit per al tractament de les seves dades personals, així com per donar permís a que el/la tutor/a informi al professorat de les adaptacions garantint la confidencialitat de les dades sensibles.

A més de l'Autorització per al tractament de dades personals signada, l'estudiant ha de presentar o enviar la documentació necessària per tramitar la sol·licitud de reconeixement de NEE al seu tutor o tutora. Aquesta documentació pot ser la següent:

- un **informe mèdic o psicològic justificatiu** amb la descripció de la problemàtica;
- un **certificat de discapacitat**;
- un **document acreditatiu de l'adjudicació d'un Tribunal específic a les PAU** per alumnat amb discapacitat i/o amb necessitats educatives especials.

En el cas dels i les **esportistes d'alt nivell o rendiment**, l'estudiant ho ha de comunicar al tutor/s a l'inici del curs acadèmic, **durant la primera setmana del curs** i no més tard de l'1 d'octubre.

No es podrà garantir la definició i aplicació de les adaptacions d'aquelles sol·licituds enviades fora de termini.

Per a **certificar la condició d'esportista d'alt nivell o rendiment**, cal acreditar algun dels següents requisits:

- a) Ser en l'any actual o en l'any anterior esportista d'alt nivell, d'acord amb allò establert en el Reial Decret 971/2007, del 13 de juliol. (Trimestralment es publica al BOE el llistat d'esportistes d'alt nivell).
- b) Esportistes que certifiquin per les diferents federacions esportives haver estat convocats a qualsevol selecció nacional en el present any o en l'any anterior. Cal aportar un certificat justificatiu emès per la Federació corresponent.
- c) Esportistes pertanyents al Plan ADO (*Asociación de Deportistas Olímpicos*) o al Plan ADOP (*Apoyo al Deporte Objetivo Paralímpico*).
- d) Esportistes que hagin participat als Campionats del Món Universitaris l'any actual del curs acadèmic.
- e) Esportistes d'elevat nivell, que siguin proposats per la universitat per trobar-se entre els tres primers classificats en els Campionats d'Espanya Universitaris del curs acadèmic actual.
- f) Esportistes d'Alt Nivell Català que figurin a les llistes de l'any actual que aprova semestralment la Presidència del Consell Català de l'Esport i que es publiquen al DOGC.
- g) Esportistes d'Alt rendiment que compleixin els requisits de l'article 2.3 apartats d), e), f) i g) del Reial Decret 971/2007 de 13 de juliol sobre esportistes d'alt nivell i alt rendiment.

La documentació justificativa pot ser la següent:

- **Còpia del BOE** on figuri el nom de l'estudiant o còpia del certificat del Consejo Superior de Deportes.
- **Còpia del DOGC** on figuri el nom de l'estudiant.
- **Certificat emès per la Federació esportiva** corresponent de la convocatòria a qualsevol selecció nacional el present any del curs acadèmic.
- **Certificat ARC** (certificat d'esportista d'Alt Rendiment del Consell Català de l'Esport).

2. Anàlisi i definició de les adaptacions

El/la tutor/a es posa en contacte amb el **Servei per a la Qualitat, Aprenentatge i Innovació (SQAI)** per a que aquest faci una anàlisi de les sol·licituds de reconeixement de NEE i de la documentació rebuda.

Consideracions sobre les adaptacions:

Adaptar no és rebaixar les competències del pla d'estudis de la titulació que es cursa i per això cal trobar mecanismes per facilitar l'assoliment de les mateixes.

El/la tutor/a, en general, no té formació en l'àmbit mèdic, psiquiàtric o psicològic, més enllà de la seva formació en la matèria de la qual és professor o professora.

3. Comunicació de les adaptacions al professorat

El/la tutor/a informa al professorat de les adaptacions que cal aplicar en les seves assignatures durant les tres primeres setmanes del trimestre (excepte en el cas d'estudiants de nou ingrés, fins a la cinquena setmana, o d'estudiants que enviïn la sol·licitud de reconeixement de NEE més tard). Per a complir amb la Llei Orgànica de Protecció de Dades de caràcter personal (LOPD), el/la tutor/a **no informa de la causa de l'adaptació** o de la condició de salut física o mental de l'estudiant en qüestió.

El/la tutor/a realitza aquesta comunicació a l'inici del curs acadèmic a tot el professorat implicat, o bé a l'inici de cada trimestre, sempre que sigui possible i conegui el cas amb la suficient antelació. **És responsabilitat del professorat aplicar les adaptacions** establertes i, si cal, acordar amb el/la tutor/a la millor implementació d'aquestes mesures segons les característiques de l'assignatura.

4. Seguiment de l'estudiant

A petició de l'estudiant o a proposta del tutor/a, es fa un seguiment de l'estudiant amb necessitats educatives especials al llarg del curs acadèmic, on es revisa la idoneïtat de les mesures d'adaptació proposades i la seva correcta implementació.

5. Conservació de les dades

La documentació aportada es conservarà fins que duri al relació amb l'estudiant al TecnoCampus, excepte en els casos que l'estudiant exerceixi el seu dret a supressió de les dades personals relatives a les NEE, el qual pot tramitar en qualsevol moment per correu electrònic a rgpd@tecnocampus.cat.

6. Valoració final

En acabar el curs acadèmic, el/la tutor/a fa una valoració general del seguiment de l'estudiant i de les mesures d'adaptació aplicades. Si escau, es fa constar en l'**Informe anual de tutories**, on també poden figurar accions de millora en les mesures del protocol i en la implementació de les accions per les necessitats educatives especials.

3. Accions del professorat

En el cas que l'estudiant es posi en contacte directament amb el/la professor/a o professors/es de les assignatures de les quals està matriculat, **el professorat ha de derivar-lo cap al tutor/a** per a tramitar la sol·licitud de reconeixement de NEE.

Un cop rebuda la comunicació de les adaptacions per necessitats educatives especials per part del tutor/a, **el/la professor/a ha de valorar com adaptar els continguts i activitats** per a complir amb les necessitats especials de l'estudiant. Si és necessari, pot acordar amb el/la tutor/a com desenvolupar el pla d'adaptació segons les característiques de l'assignatura.

Adaptar no equival a ignorar les competències de l'assignatura. El professorat no podrà fer cap adaptació curricular de les seves assignatures, ja que les habilitats i competències a desenvolupar i a avaluar en les seves assignatures han de ser les mateixes per a tot l'alumnat. Per exemple, si una competència específica de l'assignatura és el "treball en grup", l'estudiant l'ha de superar igualment.

4. Tipologies de necessitats educatives especials

Aquest apartat conté una descripció i les indicacions pedagògiques i d'avaluació corresponents a diferents tipus de necessitats educatives especials, centrades exclusivament en les dificultats d'aprenentatge, del llenguatge, del càlcul i de la comunicació, així com en les deficiències visuals, auditives i els trastorns mentals.

4.1. NEE TIPUS 1. Dificultats d'aprenentatge (TDA i TDHA: trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat)

El trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat és un trastorn d'origen neurològic que es caracteritza per un dèficit d'atenció, impulsivitat i/o hiperactivitat excessiva o inapropiada per l'edat.

Indicacions pedagògiques i d'avaluació:

- a) Disposar d'un 50% més de temps per fer els exàmens. En el cas d'estudiants amb discapacitats associades, el temps addicional podrà ser del 100% o del temps que sigui necessari perquè pugui resoldre la prova, depenent de la situació valorada.
- b) Disposar de temps addicional per al lliurament de treballs i activitats.
- c) Assegurar-se que l'estudiant entén els enunciats de les proves i/o exàmens. En les proves escrites, proporcionar enunciats breus i concisos, especialment en preguntes tipus test, o bé fer aclariments verbals sobre les preguntes durant l'examen.
- d) Permetre escollir la modalitat comunicativa més convenient en els exàmens (dependrà de la dificultat específica), amb la possibilitat de realització d'exàmens orals, amb l'acord de l'equip docent. Es recomana que hi hagi dos docents i que es gravi l'examen i les respostes de l'estudiant.
- e) Facilitar que l'estudiant realitzi l'examen amb ordinador (pot ser proporcionat pel Tecnocampus) per permetre a l'estudiant estructurar l'examen una vegada finalitzat amb la funcionalitat de "tallar i enganxar".
- f) Tenir certa flexibilitat amb els errors ortogràfics. Les faltes d'ortografia es tenen en compte segons els criteris establerts pel professorat en cada assignatura. Per exemple, es poden no comptar les faltes ortogràfiques repetides (només es penalitza un cop una mateixa falta ortogràfica).

4.2. NEE TIPUS 2. Dificultats del llenguatge i del càlcul

Un trastorn específic del llenguatge es defineix com el funcionament inadequat de la capacitat lingüística, a causa de problemes o retards en la producció o recepció de la parla i/o del llenguatge, en el qual es poden veure alterades una o més dimensions del llenguatge (fonologia, semàntica i/o pragmàtica). Una situació similar passa amb estudiants amb discalculia, però en entorns d'assignatures de caire quantitatiu (de fet, és coneguda com la "dislèxia dels números").

Classificació de les dificultats del llenguatge:

- a) Problemes globals del llenguatge: afàsia i disfàsia.
- b) Problemes en el llenguatge oral: dislàlia, disglòssia i disfèmia.
- c) Problemes en el llenguatge escrit: disgrafia, afàsia-disfàsia i dislèxia.

La dislèxia és un trastorn del llenguatge que implica dèficits neurolingüístics i es concreta en dificultats importants en la lectoescriptura.

Consideracions bàsiques:

En les persones amb aquest tipus de de dificultats s'ha de tenir en compte les següents consideracions bàsiques:

- a) Aquests tipus de dificultats no són producte de cap discapacitat del desenvolupament generalitzada, ni d'un debilitament sensorial. Per tant, aquests estudiants no tenen problemes en l'aspecte cognitiu.
- b) Cal tenir en compte que aquests estudiants poden arribar a desenvolupar una concepció negativa de sí mateixos, inseguretat, problemes interpersonals, alts nivells d'estrès, problemes de comportament, etc.
- c) Aquests estudiants poden sentir-se insegurs en situacions com: discussions orals, lectura, escriptura, etc.

Indicacions pedagògiques i d'avaluació:

- a) Disposar d'un 50% més de temps per fer els exàmens. En el cas d'estudiants amb discapacitats associades, el temps addicional podrà ser del 100% o del temps que sigui necessari perquè pugui resoldre la prova, depenent de la situació valorada.
- b) Disposar de temps addicional per al lliurament de treballs i activitats. Els estudiants dislèctics necessiten més temps per a escriure i repassar un text que la resta de companys.
- c) Assegurar-se que l'estudiant entén els enunciats de les proves i/o exàmens. En les proves escrites, proporcionar enunciats breus i concisos, especialment en preguntes tipus test, o bé fer aclariments verbals sobre les preguntes durant l'examen.
- d) Permetre escollir la modalitat comunicativa més convenient en els exàmens (dependrà de la dificultat específica), amb la possibilitat de la realització d'exàmens orals, amb l'acord de l'equip docent. Es recomana que hi hagi dos docents i que es gravi l'examen i les respostes de l'estudiant.
- e) Establir certa flexibilitat en els exàmens, amb l'acord de l'equip docent, amb opcions com optar a fer preguntes obertes més que no pas de resposta breu o bé donar un pes superior a alguna part de l'examen, si s'observa que un format mixt és contraproductiu

(per exemple, combinar un qüestionari tipus test amb preguntes a desenvolupar, sempre que avaluïn la mateixa competència).

- f) Tenir certa flexibilitat amb els errors ortogràfics. Les faltes d'ortografia es tenen en compte segons els criteris establerts pel professorat en cada assignatura. Per exemple, es poden no contar les faltes ortogràfiques repetides (només es penalitza un cop una mateixa falta ortogràfica).
- g) Pot ser útil tenir un/a company/a que llegeixi amb l'estudiant quan s'utilitzin materials escrits durant el transcurs de la classe.

4.3.NEE TIPUS 3. Deficiències auditives

La deficiència auditiva és la carència o afectació del canal auditiu d'adquisició i/o transmissió de la informació. Dintre de la disminució auditiva trobem diferents graus i tipologies.

Consideracions bàsiques:

És quasi impossible que les persones sordes atenguin a informacions simultànies provinents de fonts diferents. És el cas, per exemple, de seguir la conversa del/la professor/a amb l'alumnat si s'ha de parar atenció als moviments dels llavis del/la professor/a i tenir en compte altres elements visuals significatius de l'entorn, com mapes, diapositives, etc. Es tracta del fenomen de l'atenció dividida en el temps que implica l'atenció exclusiva a una font d'informació. Per això, per exemple, és important respectar els torns de paraula en una conversa i no enraonar tots i totes alhora.

Indicacions pedagògiques i d'avaluació:

El professorat que tingui un/a alumne/a amb discapacitat auditiva a l'aula haurà de tenir en compte les següents indicacions:

Comunicació:

- a) Cal escriure missatges o frases clau senzilles per facilitar l'enteniment i, sobretot, utilitzar comentaris aclaridors freqüents.
- b) És imprescindible saber quin és el sistema comunicatiu utilitzat: llenguatge de signes, lectura labial o paraula complementada.
- c) En el cas del llenguatge de signes, tot i que hi hagi un intèrpret present, cal parlar directament a l'individu. Cal utilitzar tant com sigui possible gesticulacions i expressions facials.
- d) Per cridar l'atenció de la persona, cal moure la mà o tocar-la lleugerament a l'espatlla.
- e) Parlar amb naturalitat i claredat sense exagerar ni remarcar massa.
- f) Procurar que hi hagi una sincronia postural durant els torns de paraula per part dels/les companys/es. És a dir, s'ha d'afavorir la participació tant de la resta d'alumnes com de l'estudiant sord.
- g) Sempre que es pugui, compartir prèviament els materials del que es treballarà a classe. Això facilitarà la comprensió posterior del discurs del/la professor/a i dels/les companys/es.

En relació amb la lectura labial, cal tenir en compte:

- a) No parlar sense que l'estudiant estigui mirant directament. Es necessari cridar-li l'atenció amb un senyal abans de començar a parlar.

- b) És necessari vocalitzar bé, sense exagerar ni cridar.
- c) No parlar mentre s'escriu a la pissarra, sobretot si el contingut oral i l'escrit són diferents. Tampoc convé passejar mentre s'explica.
- d) Tenir en compte que a una persona sorda li costa seguir una conversa de grup. Per exemple, en els debats, s'haurien de crear normes pels torns de paraula.

Ubicació espacial:

- a) L'estudiant amb disminució auditiva ha d'estar ben situat a l'aula, a les primeres files, a prop de les persones que parlen.
- b) La seva posició ha de possibilitar també l'orientació cap als companys segons el tipus d'activitat (per exemple, en els debats).
- c) En les ocasions en què es dicten temes, resulta eficaç col·locar l'estudiant amb discapacitat auditiva al costat (concretament, a l'esquerra) d'un/a company/a que agafi bé els apunts perquè els pugui anar copiant simultàniament.

Indicacions d'avaluació:

- a) Sempre que sigui possible, s'han d'utilitzar les mateixes tècniques d'avaluació que les dels/les companys/es.
- b) Proporcionar informació prèvia de l'examen, dels requisits i dels criteris d'avaluació.
- c) En les proves i exàmens, és aconsellable permetre escollir la modalitat comunicativa més convenient, ja que, per a aquests estudiants, resulta més senzill un examen escrit que un d'oral. A més a més, també cal evitar dictar les preguntes; és millor donar-les per escrit.

4.4.NEE TIPUS 4. Deficiències visuals

La deficiència visual pot ser parcial o total i implica una pèrdua de visió funcional que comporta, entre altres necessitats, la de conèixer de forma guiada els entorns habituals, l'adaptació del lloc d'estudi, l'adaptació dels textos escrits en tinta, la utilització de gravadores d'àudio i/o de múltiples productes de suport per a accedir a la informació. Dintre de la disminució visual trobem diferents graus i tipologies. El dèficit visual agut es troba en la zona compresa entre la visió normal i la ceguesa, denominada baixa visió.

Indicacions pedagògiques i d'avaluació:

Materials i recursos d'aprenentatge:

- a) Rebre explicacions orals del docent sobre els recursos visuals que s'utilitzin durant la classe, com ara projeccions, presentacions electròniques i tot allò que s'escriu a la pissarra.
- b) Disposar de textos ampliats de manera que siguin clarament llegibles, preferiblement en el cos de lletra que especifiqui l'estudiant.
- c) El docent ha de procurar que les imatges que utilitzi siguin nítides i de bona qualitat, així com les imatges incorporin una descripció quan es presentin en format digital.
- d) Disposar de documents electrònics accessibles amb suficient antelació per al seguiment normal de la classe.
- e) Enregistrar la classe amb el sistema d'streaming de l'aula per a que l'estudiant pugui veure la projecció a la pantalla del seu ordinador.

Ubicació espacial:

- a) Ocupar un lloc pròxim al docent per tal de tenir una millor visió, així com de tots aquells recursos utilitzats durant les classes (pissarra, pantalla de projecció, etc.).

Indicacions d'avaluació:

- a) Disposar d'un 50% més de temps per fer els exàmens. En el cas d'estudiants amb discapacitats associades, el temps adicional podrà ser del 100% o del temps que sigui necessari perquè pugui resoldre la prova, depenent de la situació valorada.
- b) Proporcionar informació prèvia de l'examen, dels requisits i dels criteris d'avaluació.
- c) Permetre escollir la modalitat comunicativa més convenient en els exàmens (dependrà de la dificultat específica), amb la possibilitat de realització d'exàmens orals, amb l'acord de l'equip docent. Per a alguns estudiants amb aquest tipus de NEE, pot resultar més senzill fer un examen oral. Es recomana que hi hagi dos docents i que es gravi l'examen i les respostes de l'estudiant.
- d) Facilitar que l'estudiant realitzi l'examen amb ordinador en els casos d'estudiants que utilitzin un ordinador de suport amb programes adaptats de verbalització o d'ampliació de la pantalla.
- e) En el cas d'exàmens escrits de resposta múltiple, permetre respondre en el full d'enunciat, per la dificultat de marcar de manera correcta l'opció escollida en un full de lectura òptica.

4.5.NEE TIPUS 5. Trastorns mentals

Gran part dels trastorns mentals severos (grau de discapacitat a partir del 33%) impliquen el seguiment d'un tractament farmacològic. Aquest aspecte, juntament amb la simptomatologia pròpia del trastorn, pot ocasionar l'afectació del rendiment cognitiu de l'estudiant. Cal tenir en compte que aquests estudiants poden arribar a desenvolupar una concepció negativa de sí mateixos, inseguretat, problemes interpersonals, alts nivells d'estrès, problemes de comportament, etc.

Indicacions pedagògiques i d'avaluació:

- a) Disposar d'un 50% més de temps per fer els exàmens. En el cas d'estudiants amb discapacitats associades, el temps adicional podrà ser del 100% o del temps que sigui necessari perquè pugui resoldre la prova, depenent de la situació valorada.
- b) Disposar de temps adicional per al lliurament de treballs i activitats.
- c) Assegurar-se que l'estudiant entén els enunciats de les proves i/o exàmens.
- d) Permetre escollir la modalitat comunicativa més convenient en els exàmens (dependrà de la dificultat específica), amb la possibilitat de realització d'exàmens orals o escrits, amb l'acord de l'equip docent. Es recomana que hi hagi dos docents i que es gravi l'examen i les respostes de l'estudiant.

Depressió sense medicació:

El/la tutor/a realitza la mediació entre l'estudiant i el/la professor/a. S'ha de buscar un equilibri entre la petició de l'estudiant i el que és possible fer dins del marc de l'assignatura, segons el que ha establert el/la professor/a.

Depressió amb medicació:

Depenent de la medicació, els estudiants estan sota els efectes d'aquesta en determinades hores del dia, normalment al matí, per tant, és recomanable indicar que es matriculin de les assignatures que no coincideixin en aquesta franja horària. Es pot tenir en compte recomanar en determinades situacions:

- a) Cursar estudis a temps parcial.
- b) Renúncia a l'avaluació, si s'escau, per no esgotar la convocatòria.

4.6. CASOS COMPLEXOS DE NEE

4.6.1. Casos complexos i amb un percentatge de discapacitat reconeguda:

Per aquells casos que no estan contemplats en aquest document, el Servei per a la Qualitat, Aprenentatge i Innovació (SQAI) analitzarà les adaptacions pertinents per a cada cas amb els/les tutors/es i els/les responsables de la titulació. Per obtenir més informació, es pot consultar el portal web del programa "UPF Inclusió", que inclou la "Resolució sobre serveis d'adaptació docent per a estudiants que puguin requerir un tractament específic" amb les adaptacions que s'adeqüen més al cas.

4.6.2. Casos extremadament complexos:

El/la tutor/a ha d'informar el/la Coordinador/a dels estudis i elaborar conjuntament un informe de l'estudiant que el Servei per a la Qualitat, Aprenentatge i Innovació (SQAI) valorarà amb la unitat d'UPF Inclusió. En aquests casos, s'ha d'anonimitzar la identitat de l'estudiant.

Segons la gravetat del cas, SQAI juntament amb el/la tutor/a pot concertar entrevistes amb l'equip mèdic o terapeuta amb el consentiment de l'estudiant per contrastar les adaptacions que pot oferir el Centre. Es pot sol·licitar assessorament a entitats públiques o privades, com potser l'ONCE, FESOCA, MIFAS, etc. En alguns casos, des del servei de l'ONCE es posen en contacte amb el/la tutor/a per fer recomanacions de les adaptacions que es poden dur a la pràctica.

5. Esportistes d'alt nivell o rendiment

En el cas dels i les **esportistes d'alt nivell o rendiment**, el TecnoCampus ofereix als estudiants una tutorització personalitzada que té com a objectiu ajudar a l'esportista a compatibilitzar la seva activitat esportiva amb la seva activitat acadèmica. L'estudiant que certifica aquesta condició, ha de contactar amb el/la tutor/a per a planificar i adequar el seu calendari acadèmic (pràctiques, activitats docents, exàmens) amb el seu calendari esportiu (entrenaments, concentracions, competicions) de manera que pugui obtenir el màxim profit d'ambdues activitats.

6. Casos d'exemple

CAS 1. 85% de discapacitat. Necessitats educatives psicosocials, del neurodesenvolupament i d'agudesa visual

Durant les classes:

- a) Cal garantir que l'estudiant pot seure a primera fila per a que l'entrada sonora sigui el més alta possible.
- b) Cal que l'alumne disposi del material que es projecta a l'aula, abans de classe (per exemple, publicant el material a l'aula virtual abans de les classes).
- c) Cal comunicar-s'hi amb preguntes de resposta curta (cal intentar allargar la resposta durant el curs i al primer trimestre començar per preguntes de sí/no o vertader/fals).
- d) Cal evitar-li exposicions orals en públic davant la classe.
- e) Cal tractar de minimitzar els canvis de grup de treball.
- f) Facilitar que la seva incorporació a treballar en equip sigui en grups el més reduïts possibles i, si pot ser, que tingui la possibilitat de fer els treballs individualment.
- g) Si l'estudiant pateix un bloqueig o es posa molt nerviós, permetre que s'aixequi, anar al bany per a rentar-se la cara o calmar-se i tornar a l'aula, sense que el/la professor/a ho tingui en compte.
- h) Que l'estudiant pugui enregistrar o fotografiar els escrits de la pissarra.
- i) Tenir flexibilitat en l'exigència d'assistència a les classes establerta en l'assignatura, principalment en aquelles activitats d'assistència obligatòria. Les absències, sempre que l'estudiant hagi assolit la competència i el coneixement necessari, no han de ser motiu d'exclusió per assistir a l'examen o la prova d'avaluació final.
- j) Tenir interacció freqüent amb l'estudiant, com a mesura de reforç, per tal que l'estudiant pugui aclarir dubtes i el docent pugui fer un seguiment que millori l'organització respecte la realització i prioritització de tasques, així com d'assoliment de coneixements de l'assignatura.
- k) El professorat ha de tenir cura en el transcurs de la classe d'usar imatges nítides i de bona qualitat.

Proves d'avaluació:

- a) Disposar d'un espai a l'aula que sigui el més tranquil i còmode possible que permeti millorar la seva capacitat de concentració. A tal efecte, l'estudiant pot utilitzar aïlladors acústics durant la prova, si així ho desitja.
- b) Els enunciats de les proves d'avaluació s'han de procurar en format digital per tal que l'estudiant sempre pugui utilitzar els seus propis mitjans i materials d'ús habitual com ara ordinadors adaptats, ajudes òptiques i recursos tecnològics amb veu, sempre que no afecti la dinàmica de l'acte avaluatiu de la resta d'estudiants.
- c) En els exàmens tipus test, l'estudiant ha de poder respondre en el full de l'enunciat, per la dificultat que li suposa marcar de manera correcta l'opció escollida en un full de lectura òptica.
- d) Disposar de temps addicional per a fer els exàmens, del 25% fins a un 100%, i per al lliurament de treballs i activitats fins a un 50% de temps addicional, a criteri del professorat.
- e) Les faltes d'ortografia es tenen en compte, ara bé, una mateixa falla ortogràfica només es penalitza un sol cop.
- f) El professorat pot complementar amb una prova oral el resultat de proves escrites en aquells casos en que els resultats de l'examen no s'ajustin al rendiment de seguiment obtingut durant el trimestre.

CAS 2. 33% de discapacitat. Necessitats psicoeducatives especials

Durant les classes:

- a) L'estudiant ha de rebre un tractament a les classes que eviti situacions que el puguin alterar o inquietar, com ara exposicions orals, presentacions i/o preguntes directes en públic davant la classe.
- b) L'estudiant ha de disposar de flexibilitat en la configuració dels grups de treball. Els docents han de facilitar que la seva incorporació sigui en grups al més reduïts possibles i, si pot ser, que tingui la possibilitat de fer els treballs individualment.

Proves d'avaluació:

- a) Disposar de temps addicional per a fer els exàmens, del 25% fins a un 100%, i per al lliurament de treballs i activitats fins a un 50% de temps addicional, a criteri del professorat.
- b) Les faltes d'ortografia es tenen en compte, ara bé, una mateixa falla ortogràfica només es penalitza un sol cop.
- c) A petició de l'estudiant, rebre aclariments dels enunciats quan presenti dubtes i tenir reformulacions de les preguntes en el cas que sigui necessari, per assegurar que entén correctament les preguntes d'examen.
- d) Permetre a l'estudiant utilitzar recursos tecnològics de suport com ara un ordinador portàtil o la utilització d'una calculadora senzilla per realitzar càlculs simples i així millorar el desenvolupament de la prova d'avaluació.
- e) El professorat pot complementar amb una prova oral el resultat de les proves escrites en aquells casos en els quals els resultats de l'examen no s'ajustin al rendiment de seguiment obtingut durant el trimestre.

CAS 3. Necessitats educatives d'adaptació física no motora u orgànica

- a) Cal garantir que l'estudiant pugui seure a prop de les sortides.
- b) Cal deixar sortir a l'estudiant de classe sense que el/la professor/a ho tingui en compte durant les classes, proves avaluatives i exàmens.
- c) Disposar de temps addicional per a fer els exàmens, del 25% fins a un 100%, i per al lliurament de treballs i activitats fins a un 50% de temps addicional, a criteri del professorat.

7. Recursos i enllaços d'interès

A continuació, es detallen alguns enllaços d'interès per a tutors/es i professors/es en relació a les necessitats educatives especials:

UPF, Resolució sobre serveis d'adaptació docent per a estudiants que puguin requerir un tractament específic.

<https://seuelectronica.upf.edu/resolucio-sobre-serveis-d-adaptacio-docent-per-a-estudiants-que-puguin-requerir-un-tractament-especific>.

UPF, Pàgina web del programa UPF d'Inclusió. <https://www.upf.edu/web/upfinclusio/>

UPF, Guies recomanades. <https://www.upf.edu/web/upfinclusio/guies>

UNIDISCAT (Universitat i Discapacitat a Catalunya), Guia d'atenció als estudiants amb discapacitats a la Universitat.

[https://recercauniversitats.gencat.cat/web/.content/16 integracio dels estudiants discapacitats/accions d integracio dels estudiants discapacitats a la universitat/documents/doc_4_0264957_1.pdf](https://recercauniversitats.gencat.cat/web/.content/16_integracio_dels_estudiants_discapacitats/accions_d_integracio_dels_estudiants_discapacitats_a_la_universitat/documents/doc_4_0264957_1.pdf)